ПИШУ У ВІЧНІСТЬ

Люба моя бабусю, Даріє Петрівно!

Пишу до тебе через роки і відстані сьогодні, коли мені виповнилося 58, і ми з тобою стали ровесницями. З тих пір, як ти пішла в інший світ, минуло майже шість десятиліть. Та пам'ятаю тебе, хоч ми й не зустрічалися ніколи в цьому житті. Пам'ятаю з розповідей батька...

Ти народилася в кінці 19-го століття. Удвох із чоловіком, моїм дідусем, виростила доньку й трьох синів-соколів. Війна забрала двох із них, а третій, Ваня, мій батько, повернувся додому інвалідом. Однак тебе вже не застав. Ти померла від гестапівських знущань за те, що переховувала, рятуючи від неминучої смерті, двох сусідських єврейських хлопчиків. Про це, мила бабусю, розповіли батькові твої сестри, які пережили війну.

Дуже сумував мій тато, що не встиг попрощатися з тобою. Адже його, найменшенького, здається, любила більше за всіх. Чекала і не дочекалася з війни. Говорили, що ти так хотіла побачити своїх майбутніх онуків, потримати їх на руках, побавитися з ними... Не судилося...

Трохи одужавши після контузії, батько одружився. У молодій сім'ї знайшлося двоє діток-погодків. То були я і мій брат. Батько працював учителем і заочно навчався в університеті. Потім ми залишилися без матері, і він нас виховував сам... Але я хотіла мовити про інше.

Пам'ятаю, як одного разу зимою почула зі свого подвір'я якийсь дивний, надривний плач. Роздивилась і побачила в кінці нашого городу на великій замерзлій калюжі якусь жінку. Вона так тужила, що в мене аж серце краялося. Повернувшись до хати, запитала в батька: "Що то за жінка?" І татусь розповів мені про її велике горе.

Чоловік тієї жінки був євреєм, вона – українка. Народилося в них двоє хлопчиків-близнят. Щаслива була сім'я, та війна все зламала. Коли чоловіка Раїси (так звали жінку) забрали на фронт, вона з дітьми залишилася вдома. Хлопчики так мало були схожі на євреїв, що жінка не боялася за них навіть тоді, коли німці окупували Котельву.

Але хтось доніс-таки в гестапо. І тоді ти, моя бабусю, стала переховувати бідолах у своєму будинку. Одного разу, коли Раїси не було вдома, діток, які бавилися на твоєму подвір'ї, забрали гестапівці. Загнавши їх по коліна в холодне, уже покрите тонким льодом озеро, тут-таки розстріляли. На ранок вода в озері замерзла. Бідна мати прийшла до тебе, бабусю, по синочків, та їх уже не було. Рибкою билася вона об лід, де лежали її милі дітки. Згодом майже зовсім втратила розум, бо де тільки вгледить кригу, починає голосити. Усе їй ввижалися очі близняток.

А тебе, моя бабусю, за те, що переховувала євреїв, по-звірячому закатували фашистські нелюди...

Шістдесят літ минуло відтоді. Тобі, бабусю, було 58, коли ти пішла у вічність. Зараз ми з тобою ровесниці. Роздивляюся старі світлини, де ти молода і вродлива, з однорічним

хлопчиком на руках – моїм батьком. То був 1915 рік... А в мене вже дорослі онуки. Я розповідаю їм про їх добру і сміливу прапрабабусю, Дарію Петрівну Голуб. Ми тебе, люба, ніколи не забудемо...

2004 р.